

Ανάλυση Παραδοσιακού Οικισμού | **Περιστερώνα**
Αντωνίου Μαρίνα, Γεωργίου Χρίστου, Ράσπα Μικαέλλα

A. Εισαγωγικά στοιχεία : A1: Γενικές Πληροφορίες03
 A2: Γεωμορφολογία, Κλίμα , Προσανατολισμός04
 A3: Εντοπισμός περιοχών στον Παραδοσιακό πυρήνα.....05
 A4: Τυπολογίες.....05

B. Θεματική: B1: Καταγραφή υλικοτήτων τοιχοποιίας.....06
 B2: Ανάλυση Περιοχής 1.....07
 Ανάλυση Περιοχής 2.....08
 Ανάλυση Περιοχής 3.....09
 B3: Κριτήρια ανάλυσης περιοχών.....10
 B4: Συμπεράσματα.....11

Γ. Βιβλιογραφία.....11

Η Περιστερώνα

Η Περιστερώνα είναι ένα χωριό περίπου 32 χιλιόμετρα δυτικά από την πρωτεύουσα Λευκωσία, στους πρόποδες της οροσειράς του Τροόδου στο λεκανοπέδιο της Μόρφου. Είναι χτισμένο στη δεξιά πλευρά ενός παραπόταμου του Σερράχη, σε μέσο υψόμετρο 250 μέτρων.

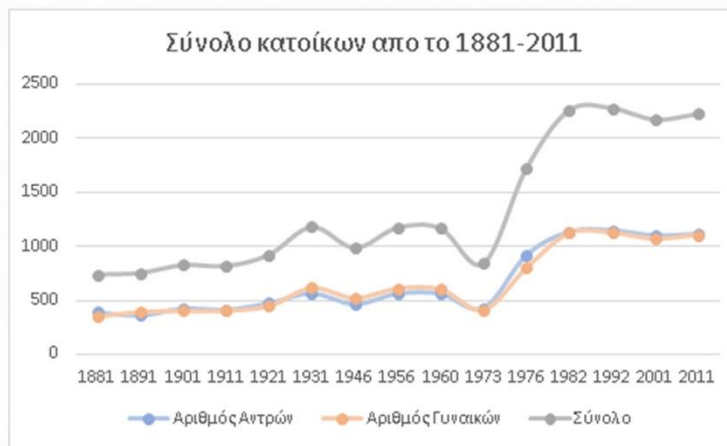
Το όνομα Περιστερώνα απορρέει από την ελληνική λέξη για το περιστέρι. Είναι κυρίως ένα αγροτικό χωριό που παράγει εσπεριδοειδή, φρούτα, λαχανικά, ελιές, σιτηρά και αμύγδαλα.

Δίπλα στο ποτάμι υπάρχει ο Ναός των Αγίων Βαρνάβα και Ιλαρίωνα. Είναι ένας πεντάτρουλος Ναός και χρονολογείται από τον 12ο αιώνα. Νοτιότερα του Ναού υπάρχει εξωκλήσι του 16ου αιώνα, στο όνομα της Αγίας Βαρβάρας.

Μέσα από κάποιες παρατηρήσεις από το διάγραμμα πληθυσμού υπάρχει αυξομείωση πληθυσμού κατά την περίοδο 1921- 1973 και ο ελάχιστος πληθυσμός σε όλα τα χρονικά το 1973/4 . Παρατηρούμε αμέσως μετά μεγάλη ανοδική πορεία , με μέγιστο πληθυσμό κατά μέσο όρο 2250 κατοίκους , το 1982. Συνεχίζοντας με μια σταθερή πορεία με μικρή αυξητική τάση.

Αν και σήμερα είναι σε πυκνοκατοικημένη περιοχή, στον περίβολο του επικρατεί μεγάλη ησυχία, σε αντίθεση με τον Ναό των Αγίων Βαρνάβα και Ιλαρίωνα που περικυκλωμένος από καφενεία, επικρατεί μια κάποια αταξία.

	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
1881	390	351	741
1891	362	394	756
1901	425	404	829
1911	415	405	820
1921	474	449	923
1931	566	615	1181
1946	466	521	987
1956	564	611	1175
1960	563	603	1166
1973	430	413	843
1976	921	803	1724
1982	1136	1125	2261
1992	1150	1129	2279
2001	1101	1072	2173
2011	1117	1109	2226

Ναός Αγίων Βαρνάβα και Ιλαρίωνα

Μουσουλμανικό Τέμενος

Γεφύρι Ποταμού

Καφενείο στην Πλατεία

Τουρκοκυπριακό Καφενείο

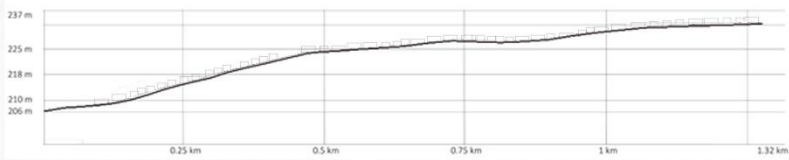
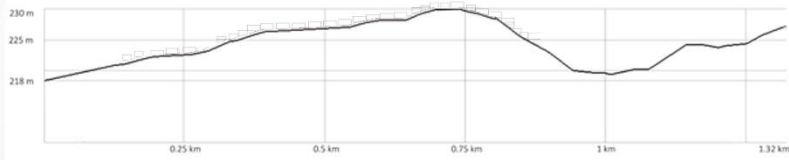

Μνημείο Πεσόnton 1974

Λατινομικός Σταθμός Χωριού

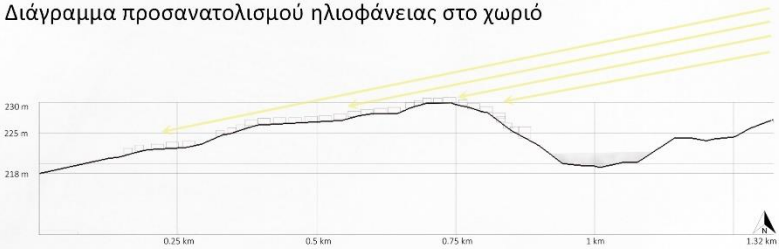

Παρατήρηση

Το χωριό της Περιστερώνας, βρίσκεται σε διαφορετικά υψόμετρα με αρκετές αυξομειώσεις από τα βόρεια στα νότια, όπως επίσης υπάρχει σταθερή μεταβολή του εδάφους από δυτικά προς τα ανατολικά, με μια μικρή βύθιση στο χώρο του παραπόταμου Σερράχη.

Διάγραμμα προσανατολισμού ηλιοφάνειας στο χωριό

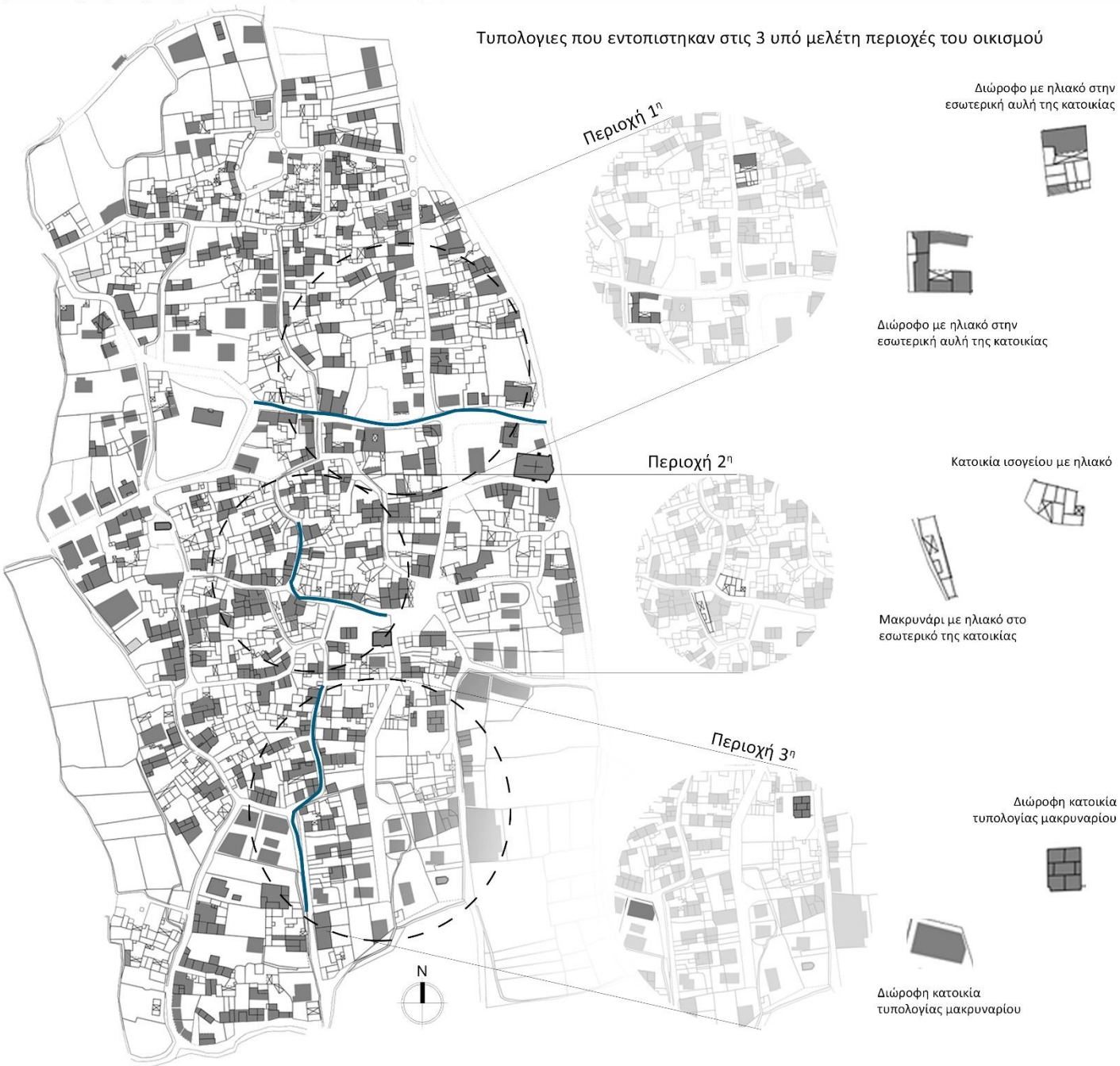

Παρατήρηση

Η αξιοποίηση της ηλιακής ακτινοβολίας επιτυγχάνεται στο χωριό Περιστερώνας, λόγω της ιδιαίτερης μορφολογίας του εδάφους, Επιπλέον και με τα κερδη αερισμού, επιτυγχάνεται ανακύκλωση στους δρόμους και τα στενά δρομάκια

Τυπολογίες που εντοπιστηκαν στις 3 υπό μελέτη περιοχές του οικισμού

Επιλογή Τοιχοποιίας

Στις τοιχοποιίες των παραδοσιακών οικοδομών της Περιστερώνας ως κύρια δομικά υλικά έχουν χρησιμοποιηθεί ο τοπική πουρόπετρα, η πέτρα του ποταμού και ο ωμόπλινθος.

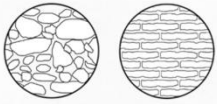
Η πέτρα εμφανίζεται ανεπίχριστη σε πελεκητή μορφή, και είτε καταλαμβάνει ολόκληρη την πρόσοψη μιας οικοδομής είτε περιορίζεται στη βάση της σε ύψος 50-70 εκ. πάνω από το έδαφος, προφυλάσσοντας την ανώτερη πλίνθινη τοιχοποιία από την ανερχόμενη υγρασία.

Το πάχος της πέτρινης τοιχοποιίας κυμαίνεται συνήθως από 50 μέχρι 70 εκ., ενώ της πλίνθινης ανωδομής είναι γύρω στα 45 εκ. Συνήθως, οι ορόφοι απο πλιθάρι δεν ξεπερνούν τον ένα όροφο. Οι παραδοσιακές τοιχοποιίες επιχρίζονταν εξωτερικά με ασβεστοκονιάματα και εσωτερικά με γυψοκονιάματα.

Ανοίγματα

Στις κατοικίες με πλιθάρι και ωμόπλινθο παρατηρούνται ψηλά και μικρά ανοίγματα και κατά την διαδικασία οικοδόμησης τοποθετούνταν σε νότιο ή ανατολικό προσανατολισμό για καλύτερη εκμετάλλευση ηλιακών ακτινοβολιών και ψηλού επιπέδου του θερμού αέρα.

Αντίθετα, στις κατοικίες με πελεκητά πλαίσια παρατηρούνται μακρόστενα ανοίγματα τοποθετημένα σε χαμηλότερο σημείο.

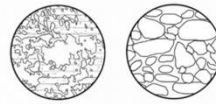
Πέτρα Ποταμού (φθαρμένο) Πλιθάρι

Πέτρα Ποταμού Πλιθάρι

Πουρόπετρα Πλιθάρι (επίχρυσμα) Πέτρα Ποταμού

Πέτρα (ακανόνιστη) Πέτρα Ποταμού

Καταγραφή Υλικότητας μέσα από Προσώψεις

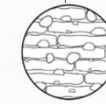
Επιλέγοντας χαρακτηριστικές προσόψεις κατοικιών από κάθε περιοχή, καταγράψαμε τις υλικότητες της τοιχοποιίας που χρησιμοποιούσαν στον συγκεκριμένο οικισμό .

Παρατηρούνται κυρίως τρία είδη υλικότητας.

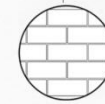
Ο ωμόπλινθος, η πουρόπετρα και η πέτρα ποταμού. Με την πάροδο του χρόνου όμως, υπάρχουν έντονες προσθήκες που αλλοιώνουν το υλικό. Επιπλέον η έλλειψη συντήρησής τους προκαλεί φθορά . Για τον λόγο αυτό, οι τοιχοποιίες εμφανίζουν μια μεγαλύτερη φαινομενική ποικιλομορφία.

Ομαδοποίηση Υλικότητων

Πλιθάρι

Πουρόπετρα

Πέτρα Ποταμού

Καταγραφή "χρωμάτων" μέσα από Προσώψεις

Στον παραδοσιακό πυρήνα παρατηρείται μια πλούσια παλέτα χρωματων όσον αφορά τις προσόψεις, η οποία ποικίλει από περιοχή σε περιοχή.

1η Περιοχή

Γραμμή Ορίζοντα

Από την γραμμή του ορίζοντα, γίνεται αντιληπτό το ύψος στο οποίο αναπτύσσονται οι κατοικίες. Συγκεκριμένα παρατηρείται ότι στην πρώτη περιοχή υπάρχει μια μείξη δυόροφων και μονώροφων σπιτιών, καθώς επίσης, οι γεωμορφολογία του εδάφους ποικίλει, εφόσον είναι κοντά στον ποταμό.

Ανοιγματα

Υπάρχουν πολλά και μεγάλα ανοίγματα στις προσόψεις, εξαιτίας της ευνοϊκής θέσης του προσανατολισμού του κατοικιών. Οι θύρες είναι μεγαλύτερες και πιο πλατιές, ενώ τα παράθυρα πιο μακρόστενα σε σχέση με τις άλλες περιοχές.

Υλικότητα Τοιχοποιίας

Στις τοιχοποιίες των παραδοσιακών οικοδομών της πρώτης περιοχής, ως κύρια δομικά υλικά έχουν χρησιμοποιηθεί η πέτρα του ποταμού στο κάτω μέρος των όψεων, καθώς και η πουρόπετρα ως πλαίσια των ανοιγμάτων.

.....Όψεις με επιχρίσματα
Εισχώρηση κάτωφης
Μεγαλύτερες κατοικίες

2η Περιοχή

Γραμμή Ορίζοντα

Στην δεύτερη περιοχή παρατηρείται ότι τα πλείστα σπίτια είναι ενός ορόφου, καθώς η γραμμή ορίζοντα έχει ελάχιστες υψομετρικές αποκλίσεις. Για τον λόγο αυτό, δύσκολα γίνεται αντιληπτή η αλλαγή ιδιοκτησίας από τις προσόψεις. Παράλληλα, οι κατοικίες εμφανίζονται εφαιπτομενικά των πολύ στενών δρόμων.

Ανοίγματα

Υπάρχουν ελάχιστα ανοίγματα στις προσόψεις των κατοικιών και αρσέρες που χρησιμοποιούνταν για βιοκλιματικούς σκοπούς όταν τα σπίτια αναπτύσσονταν σε ένα όροφο. Επίσης, παρατηρούνται συχνά θύρες που οδηγούν σε αυλές και ψηλές περιφράξεις για προστασία των ζώων που έκτρέφαν.

Υλικότητα Τοιχοποιίας

Η δεύτερη περιοχή είναι η πιο παλιά στον παραδιοσιακό πυρήνα του χωριού. Αυτό γίνεται αντιληπτό από την μεγάλη φθορά που έχουν υποστεί οι κατοικίες. Το κύριο υλικό που χρησιμοποιείται είναι το πλιθάρι σε συνδυασμό με την πέτρα του ποταμού σε χαμηλότερο σημείο για απορρόφηση της υγρασίας.

.....Μικρότερη Κλίμακα
Κατοικίας

....."Κλειστές Όψεις"

3η Περιοχή

Γραμμή Ορίζοντα

Στην τρίτη περιοχή οι δυόροφες κατοικίες εμφανίζονται ως έντονα στοιχεία στον χώρο, λόγω τις αραιοκατοίκησης. Τα επιχρίσματα είναι κάτι που συναντάται συχνά, κι έτσι είναι ευκολονόητη η αναγνώριση της ιδιοκτησίας.

Ανοίγματα

Στην τρίτη περιοχή παρατηρούνται πιο επιλεκτικά ανοίγματα στις όψεις, όπου χρειάζονται αναλόγως με την κάτοψη της κατοικίας. Στις μονώροφες κατοικίες υπάρχουν ασέρες.

Υλικότητα Τοιχοποιίας

Λόγω των έντονων μεταγενέστερων επιχρισμάτων που υφίστανται στις κατοικίες της τρίτης περιοχής είναι δύσκολο να αναγνωριστεί τι υλικό τοιχοποιίας κυριαρχούσε. Το υλικό που απουσιάζει είναι η πουρόπετρα.

.....Επιχρίσματα στις πλίστες κατοικίες.

.....Μείξη Κλιμάκας

	ΠΕΡΙΟΧΗ 1	ΠΕΡΙΟΧΗ 2	ΠΕΡΙΟΧΗ 3
Στέγες			
Ανοίγματα			
Κάτοψη όψεων			
Τοιχοποιία			
Αναγνώριση όψεων			
Συγκριση	<p>ΠΕΡΙΟΧΗ 1</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Μείξη μονώροφων και δυόροφων κατοικιών ■ Εντονες Υψομετρικές κλίσεις λόγω ποταμού ■ Πολλά και Μεγάλα Ανοίγματα ■ Μεγαλύτερες θύρες και στενόμακρα παράθυρα ■ Πέτρα ποταμου στο κάτω μέρος των κατοικιών ■ Πουρόπετρα ως πλαισίωμα στα παράθυρα 	<p>ΠΕΡΙΟΧΗ 2</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Τα πλείστα σπίτια είναι ενός ορόφου ■ Κτίσιμο κατοικιών εφαπτομενικά του δρόμου ■ Ελάχιστα ανοίγματα και αρσέρες ■ Μεγάλες θύρες που οδηγούν σε αυλές ■ Πέτρα ποταμου στο κάτω μέρος των κατοικιών ■ Πλιθάρι ως κύριο δομικό υλικό 	<p>ΠΕΡΙΟΧΗ 3</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Ελάχιστα και επιλεκτικά ανοίγματα ■ Αρσέρες στα μονώροφα και δυόροφα σπίτια ■ Ελάχιστα ανοίγματα και αρσέρες ■ Μεγάλες θύρες που οδηγούν σε αυλές ■ Πλιθάρι και πουρόπετρα ■ Μεγαλύτερης κλιμακας κατοικίες

Συμπεράσματα | Γενικά Σχόλια

Μέσα από την έρευνά μας, που γενικότερα στόχο είχε την ανάλυση των όψεων στο χωριό της Περιστερώνας, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι τα στοιχεία που βοήθησαν στην καταγραφή των παραγόντων που επιρεάζουν την συνολική “εικόνα” μιας όψης έχουν σχέση με την υλικότητα, την επιλογή των ανοιγμάτων, την τυχόν υψομετρική διαφορά και την διάταξη των χώρων σε επίπεδο κάτοψης. Εν συντομία, παίρνοντας τρεις διαφορετικές και χαρακτηριστικές περιοχές του παραδοσιακού οικισμού του χωριού, δημιουργήσαμε αναπτύγματα όψεων, όπου παρατηρούνται κυρίως οι διαφορές που εμφανίζονται στις τρεις περιοχές αντίστοιχα. Είναι σημαντικό να επισημανουμε ότι, οι κατοικίες που βρίσκονται πλησίον του ποταμιού παρουσιάζουν έντονες υψομετρικές διαφορές σε επίπεδο πρόσοψης, και ως επακόλουθο, η αναγνώριση των ιδιοκτητήσεων σε κάθε σύμπλεγμα οικοδομών είναι ευκολότερο. Στις δύο όψεις κατοικίες συναντάμε μεγαλύτερα και πιο γενναϊόδωρα ανοίγματα, καθώς ο προσανατολισμός είναι ευνοϊκός. Αντίθετα, οι κατοικίες, κυρίως στην δεύτερη περιοχή, είναι κυρίως μονόροφες και λόγω της φθοράς, αλλά και της επιλογής κοινού υλικού (πλιθари) δεν είναι εφικτή η αναγνώριση της ιδιοκτησίας μόνο από την πρόσψη και ταυτόχρονα, τα ανοίγματα είναι ελάχιστα και επιλεκτικά, κυρίως για να επιτυγχάνεται ο απαραίτητος φυσικός εξαερισμός. Τέλος, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι, στην τρίτη περιοχή, όπου υπάρχει μια μείξη ιδιαιτεροτήτων που έχουν παρατηρηθεί στις άλλες δύο περιοχές, το άσθημα ότι βρίσκομαστε σε μια ποικιλόμορφη περιοχή είναι έντονο, ενώ παράλληλα κοινωνικά ζητήματα έρχονται στην επιφάνεια, όπως το ζήτημα των κοινωνικών τάξεων και της ασχολίας των κατοίκων με κτηνοτροφία και άλλα. Εν κατακλείδι, σύμφωνα με τα αποτελέσματα και την ανάλυση που διεκπαιρέθηκε βάση αυτής της θεματικής, είναι εμφανές ότι γνωρίζοντας βασικά χαρακτηριστικά για τον τρόπο οικοδόμησης των όψεων στους παραδοσιακούς οικισμούς μπορούμε εύκολα να αναγνώσουμε και άλλες ιδιαιτερότητες που αφορούν στην γενικότερη κατασκευή ολόκληρου του παραδοσιακού οικισμού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Πληροφορίες για το χωριό

www.fergusmurraysculpture.com/.../villages-3-.../ii-peristerona/

www.mlahanas.de/Cyprus/Geo/Peristerona.html

Γενικές Πληροφορίες

www.wikipedia.org/περιστερωννα_μορφου

Ιστοσελίδα Χωριού

www.peristeronavillage.com

Αρχείο Παραδοσιακής Αρχιτεκτονικής Κύπρου

<http://www.vernarch.ac.cy/>